

THE CONCEPT OF “WATAN” (HOMELAND) IN THE WORKS OF SH.MIRZIYOYEV, PRESIDENT OF THE REPUBLIC OF UZBEKISTAN

Gulzada Zhalgasbayeva

Master's student of Linguistics (Karakalpak language) at KSU
<https://doi.org/10.5281/zenodo.20827164>

ARTICLE INFO

Received: 02nd June 2026

Accepted: 08th June 2026

Online: 09th June 2026

KEYWORDS

Homeland, concept, New Uzbekistan, Third Renaissance, Motherland, destiny of the Homeland, freedom of the Homeland.

ABSTRACT

In this article, the reflection of the concept of “Homeland” in the works of the President of the Republic of Uzbekistan Shavkat Mirziyoyev is analyzed with examples. In the President's speeches, the freedom of the Motherland, the fate of the people, and the ideas of building a New Uzbekistan reflect the essence and meaning of the native land and its value, reflected in their call.

ÓZBEKSTAN RESPUBLIKASÍ PREZIDENTI SH.MIRZIYOYEV MIYNETLERINDE “WATAN” KONCEPTI

Jalgasbaeva Gulzada

QMU Lingvistika (qaraqalpaq tili) magistranti

<https://doi.org/10.5281/zenodo.20827164>

ARTICLE INFO

Received: 02nd June 2026

Accepted: 08th June 2026

Online: 09th June 2026

KEYWORDS

Watan, koncept, Jańa Ózbekstan, Úshinshi Rennesans, ana-Watan, Watan taǵdiri, Watan azathıǵı.

ABSTRACT

Bul maqalada Ózbekstan Respublikası Prezidenti Shavkat Mirziyoyev miynetlerinde Watan konceptiniń sáwleleniwi misallar menen analiz etiledi. Prezident shıǵıp sóylewlerindeki Watan azathıǵı, xalıq taǵdiri, Jańa Ózbekstan qurıw ideyalarında tuwılǵan jerdiń mánis-mazmunı, onıń qádir-qimbatı shaqırıq mazmunında óz kórinisin tabadı.

Prezident miynetlerinde “Watan” tematikalıq topar sıpatında eń áhmiyetli hám jetekshi orındı tutadı. Sebebi xalıqtıń párawan turmıs tárizi, olardıń awızbirshilikte ómir súriwi, tili, dini, mádeniyatı, ádebiyatı – Watan túsiniǵı menen tikkeley baylanıslı. Watan – insannıń tuwılıp, ósip, kamalǵa kelgen mákanı. Al, Ózbekstan bolsa, tek ǵana jurtt

basshımızdıń ǵana emes, pútkil ózbek, qaraqalpaq, sonıń menen bir qatarda, Ózbekstanda jasap atırǵan bir qansha millet wákilleriniń da Watanı.

Watan koncepti Sh.Mirziyoyev miynetlerinde ayrıqsha usıllar arqalı jasalǵan. Onda shayır, jazıwshılar tilinde ushırasqan Watan konceptosferası pútkilley ózgeshe qollanıladı. Shayır,

jaziwshılardıń tilinde awıspalı mánide metaforalasıp qollanıw jaǵdayların bayqasaq, prezident miynetlerinde bolsa, xalıqqa túsiniikli bolıwı ushın awızeki sóylew stili basımraq. Sh.Mirziyoyevtıń shıǵıp sóylewlerinde Watan azatlıǵı, xalıq párawanlıǵı, jaslardı watansúyiwshilik ruwxında tárbiyalaw, ata-babalar miyrasına húrmet hám sadıqlıq máselelerine ayrıqsha dıqqat qaratıladı. Máselen: Biz perzentlerimizge, aqlıq hám shawlıqlarımızǵa, keleshek áwladlarǵa *azat hám abadan Watan* qaldıramız. Bárshemiz bunıń ushın juwapkermiz [2-40]. Watan, xalıq táǵdiri ortada turǵanda, tek ideya ǵana emes, kerek bolsa, nızam da óz kúshin kórsetiwi shárt [2-74]. Álbette, Watan táǵdiri, xalıq táǵdiri haqqında sóz bolǵanda hár bir insannıń júregi eljiremey qoymaydı. Elim dep jasaytuǵın hár bir azamat ushın Watan ullı túsiniikli. Bul sol millettiń, xalıqtıń mádeniyatınıń ayqın kórinisi. Máselen:

Watan azatlıǵı, Watan mápi jolında birlesip, mártlershe ǵúreske bel baylaǵan xalıqtı hesh qanday kúsh, hesh qashan jeńe almaydı (Watan hám xalıq haqqında oylar, 10-b).

Bárshemiz ushın xalqımız turmısı eń úlken mektep ekenligin umıtpayıq. Usı mektepte bilim alıp, shınıǵıp, *el-jurt mápleri* ushın ǵúresip jasaw ol eń aǵla baxıt (Watan hám xalıq haqqında oylar, 16-b).

Watan hám xalıq azatlıǵı, keleshek áwladlardıń baxıt-ıǵbalı jolında mártlik hám erlik kórsetken insanlar ismi mudamı mángi jasaydı (Watan hám xalıq haqqında oylar, 31-b).

Bul misallarda “Watan azatlıǵı”, “Watan mápi”, “el-jurt mápi”, “xalıq azatlıǵı” sózlerinde Watan sózińiń

kognitiv belgileri Ózbekstannıń jeńilmes kúshke iye bolıwı ushın shaqırıq mánisinde jumsalǵanı sezilip tur. Xalıqtıń Watanımız azatlıǵı, abatlıǵı ushın xızmet etiwge hárdayım tayın bolıp, ǵúresip jasawı xalqımız mádeniyatın kórsetedi.

Biz bir bolsaq – bir *xalıqpız*, birlessek – *Watanbız* (Watan hám xalıq haqqında oylar, 14-b)!

Joqarıdaǵı misalda “Watan”, “xalıq” sózleri bir-birinen ajıralmas túsiniikli esaplanadı. Xalıq – Watanı payda etedi. Xalıqtıń awızbirshilikte jasawı Watanıń muqaddes hám jeńilmes kúshke iye bolıwınan dárek beredi.

Kóp milletli xalqımızdıń ǵárezsizlik jıllarında erisken eń úlken baylıqlarınan biri – “*Ózbekstan – ulıwma úyimiz*” degen súren astında elimizde milletler aralıq doslıq hám tatiwlıqtı saqlay alǵanımız desek, aljaspagan bolamız (Watan hám xalıq haqqında oylar, 25-b).

Bul misalda “*Ózbekstan – ulıwma úyimiz*” súreni ayrıqsha dıqqatqa ılayıq. Ózbekstan aymaǵında túrli millet wákilleri tınısh hám tatiw ómir súrip kelmekte. Bul bolsa xalqımızdıń miymandoslıǵı, keń peyilliginiń dáliyli. Kontekstte “*Ózbekstan*” – Watan mánisinde jumsalsa, “*úy*” sózi – shańaraq mánisinde jumsalǵan.

Bárshemizdiń, pútkil Ózbekstan xalqınıń maqseti bir. Bizlerdi *Watan, el-jurt mápi* birlestiredi (Watan hám xalıq haqqında oylar, 41-b).

Jurt basshımızdıń bul ǵápi pútkil Ózbekstan aymaǵında jasawshı xalıqtıń eń ullı maqseti – Watan mápi ekenligin uqtıradı. Misaldaǵı “Watan”, “xalıq mápi” sózleri arqalı tuwılǵan jerdiń ullılıǵın kórsetip tur.

Óz *Watanın, ana xalqın* ǵúllendiriw ushın ózin ayamastan miynet etiw – bul

erlik hám mártlik, bul – *ana jurta* muxabbat hám sadıqlıq, bul – durıs tárbiya hám ózi úlgi degen sóz (Watan hám xalıq haqqında oylar, 67-b).

Ana – insandı toǵız ay qursaǵında kóterip, onı qansha qıyınshılıqlar menen dúnya esigin ashtıratuǵın, tún uyqısın tórt bólip, perzenti ushın janın pidá etetuǵın jalǵız insan. Bul misalda ana xalıq, ana jurttı sózlerinde xalıq hám jurttı sózlerine ullı ana sóziniń dizbeklesiwı arqalı tuwılǵan jerdiń insanniń óz anasını qansha jaqsı kórse, Watanın da sonshelli jaqsı kóriw kerekligin uqtıradı.

Armiya tek qural-jaraq penen ǵana kúshli esaplanbaydı. Armiya, bárinen burın, *ana-Watan* ushın janın da ayamaytuǵın jetik jawıngerler – ásker hám serjantlar, oficer hám generallar menen qúdiretli (Watan hám xalıq haqqında oylar, 411-b).

Bul misalda da Watandı anaǵa megzetiw ushırasadı.

Hár bir bilimli jas – *Watan qorǵawshısı* (Watan hám xalıq haqqında oylar, 419-b).

Joqarıdaǵı misalda Watan konceptosferasını jaratıp turǵan sóz – Watan qorǵawshısı. “Watandı mártler qorǵaydı” degenindey, jaslardıń bilim alıwı, olardıń sawatlı bolıwı arqalı Watanımızdı qorǵaw kúshine iye bolıwın uqtıradı.

Biz ushın Watan tımsalı bolǵan *máhálle* sistemasın barlıq reformamızda oraylıq hám sheshiwshi buwıǵa aylandıramız (Bir bolsaq – bir xalıqpız, birlessek – Watanbız, 8-tom, 21-b).

“Shańaraq – Watan ishindegi kishi Watan” degenindey, shańaraqtıń tınıshlıǵı, awızbirshiligi – máhálleniń abıroyı. Eń kishi Watan – shańaraq bolsa,

onnan kiyingi insandı tárbiyalawshı mákan – máhálle esaplanadı.

Jurt basshımızdıń baslaması menen insan qádirin, huııqların ulıǵlaw, mámleketti barlıq tarawlar boyınsha modernizaciyalaw, ádalatlı jámiyet qurıwǵa qaratılǵan keń kólemlı ilajlar alıp barıw ushın baǵdarlangan startegiyaalıq jónelis – Jańa Ózbekstandı qurıw ideyası baslı orında. Búgin biz kóp milletli xalqımız benen birge *Jańa Ózbekstandı* qurmaqtamız. *Jańa Ózbekstan* bul jańa ómir, jańa rawajlanıw, baxıtli keleshek degeni [2-14].

El-jurt paydasına bárinen burın kim jaraydı?

Álbette, sizler!

Jańa Ózbekstandı, Úshinshi Rennesanstı kim quradı?

Álbette, sizler!

Elimiz-xalqımızdı keleshekte kim razı etedi?

Álbette, sizler!

Xalqımız, *Watanımız* sizlerge isenedi (Bir bolsaq – bir xalıqpız, birlessek – Watanbız, 8-tom, 23-b).

Úshinshi Rennesanstı yaǵnıy oyanıw dáwirine erisiw ushın erkin, abat, azat hám kúshli mámleket yaǵnıy Jańa Ózbekstan kerek. Úshinshi Rennesanstı – bul Jańa Ózbekstan qurıwda gózlangen eń joqarǵı startegiyaalıq maqset esaplanadı. Sonlıqtan da, Ózbekstanımızdıń búgini hám keleshegi haqqında, Jańa Ózbekstan arqalı jańa rawajlanıw jolın qurıwdı gózleydi. Misallardaǵı, “el-jurt”, “Jańa Ózbekstan”, “el-xalıq”, “Watan” sózleri menen Watan konceptosferası jaratılǵan.

Biziń jáne bir iygiliqlik maqsetimiz – birgeliktegi pidákerlik miynetimiz benen *Jańa Ózbekstan* quramında *Jańa*

Qaraqalpaqstandı qurıwdan ibarat (Watan hám xalıq haqqında oylar, 22-b).

Joqarıdağı mısalda tek ğana Jańa Ózbekstan qurıw menen sheklenbesten Ózbekstan quramındağı Qaraqalpaqstan Respublikasınıń da názerden tıs qaldırmay, Jańa Qaraqalpaqstan qurıw ideyasında alǵa súredi. Qaraqalpaqstanda jasawshı qaraqalpaq xalıqınıń kindik qanı tamǵan topıraq tek ğana Qaraqalpaqstan emes, muqáddes Ózbekstan diyarı da.

El-jurtımız dúnyadağı eń rawajlanǵan mámleketlerge tán turmıs dárejesine erisiw, *jańa jámiyet* qurıw sıyaqlı ullı maqsetler menen jasamaqta. Mámleketimizdiń zamanaǵoy hám gózzal kórinisiniń jaratıw *Jańa Ózbekstandı* qurıw *watanlaslarımızdıń* tiykarǵı maqset-tilegine aylandı (Watan hám xalıq haqqında oylar, 16-b).

Bul mısaldağı watanlaslar sózi bárshege ortaқ Watan quramında jasawshı insanlardıń bir-birine qollanıwshı sózi esaplanadı.

Jańa Ózbekstan salamat, bilimli hám ruwxıy jetik insanlar *jurtı* (Watan hám xalıq haqqında oylar, 18-b).

Bul mısaldağı “jurt” sózi tuwılǵan jer, Watan mánisinde qollanılgan.

Juwmaqlap aytqanda, prezident miynetlerinde Watan konceptiniń sáwleleniwi ózgeshe usılda. Watan konceptosferasınıń jaratıwda “el-jurt”, “ana-Watan”, “ana-xalıq” sıyaqlı sózler qollanılgan. Al, eń ónimlisi – “Watan,” “Ózbekstan”, “Jańa Ózbekstan” sózleri.

Watanǵa bolǵan sezim – insanniń kewilindegi eń názik sezim. Tuwılǵan jer, shańaraq, óz úyimiz, máhálle, hátteki qońsı-qobalarımız da Watanniń qandayda bir bólegi. Watandı olarsız kóz aldımızǵa keltire almaymız. Solay eken, prezidentimizdiń shıǵıp sóylewi menen juwmaqlawdı maqul kórdik: Bárshemizdi mine usınday ullı maqsetler jolında birlestirgen xalqımız, *Watanımız* bárqulla aman bolsın [2-28]!

References:

1. Мирзиёев Ш. Бир болсақ – бир халықпыз, бирлесек – Ўатанбыз, Ташкент, Өзбекстан, 2024.
2. Мирзиёев Ш. Ўатан ҳәм халық ҳаққында ойлар, Ташкент, Өзбекстан, 2025.
3. Ўsenova G. Mother/Ana konceptiniń identifikatorlarınıń lingvomádeniy ózgeshelikleri (inglis hám qaraqalpaq tilleri mısalında)-Nókis. 2021.
4. Айымбетов.Х. Ибрайым Юсупов шығармаларында жулдыз сөзиниң қолланылыуы. Қарақалпақ тил билиминиң әҳмийетли мәселелери. Нөкис, 1994.
5. Асколдов С.А. Концепт и слова, (Сборники русская речь макалалар топламында) Ленинград. 1928.
6. Степанов Ю. Концепты тонкая пленка цивилизации. Языки славянских культур, Москва. 2007.